

Werk en inkomen

‘Ontwikkelingen in 2017’

Inhoudsopgave

A.	Analyse van omvang en oorzaken van het tekort	3
1.	Samenvatting	3
1.1	Samenvatting, conclusies en analyse.....	3
1.2	Doel	3
1.3	Beoogd effect	4
1.4	Prognose tekort budget BUIG en berekening vangnetuitkering	4
2.	Ontwikkelingen WW Kaag en Braassem en regio.....	4
2.1	2017, het herstel van de arbeidsmarkt zet door.....	4
2.2	Oplopende aantallen werkzoekenden.....	5
2.3	Onvervulde vacatures: spanning op de arbeidsmarkt.....	5
3.	Inkomensondersteuning	6
3.1	Instroom in bijstand neemt af, maar uitstroom ook	6
3.3	Instroomredenen	7
3.6	Uitstroomredenen.....	7
3.5	Kenmerken bijstandsbestand Kaag en Braassem	8
B.	Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren.....	9
4.	Evaluatie van beleid	9
4.1	Resultaten van de uitvoering van het uitgevoerde beleid.....	9
4.2	Samenwerking met externe organisaties.....	9
C.	Beoogde effect van de genoemde maatregelen.....	11
5.	De verwachtingen voor 2018.....	11
5.1	Sturing en verantwoording op effecten	11
5.2	Financiële vooruitblik naar 2018 en verder	12
	Bijlage I, uitvoering van de beleidsplannen.....	13
	2015, Beleidsplan “Rijnstreek Werkt” van start.....	13
	2016, de vaststelling van het Koersplan 2017 - 2020	13
	2017, start met de uitvoering van het Koersplan	14
	Van intake naar werk	15
	Statushouders.....	15
	SROI.....	16
	Samenwerken met private partijen.....	16
	Preventieve inzet voor beperken instroom	16
	Handhaving	16
	Een beter digitaal klantvolgsysteem.....	17

A. Analyse van omvang en oorzaken van het tekort

1. Samenvatting

1.1 Samenvatting, conclusies en analyse

Herstel van de arbeidsmarkt

Halverwege 2016 is het herstel van de arbeidsmarkt ingezet en dit herstel zette in 2017 door. Het aantal WW'ers nam met meer dan 30% af. Ook de instroom in de bijstand van 'einde WW' liep terug tot 6 cliënten in 2017. De hoge instroom in de bijstand neemt in 2017 af, maar de uitstroom ook waardoor het aantal uitkeringen gelijk bleef rond de 278. Kaag en Braassem ontvangt voor 220 BUIG-uitkeringen een Rijksbijdrage. Een aanvraag vangnetuitkering ligt daarmee voor de hand.

Overblijvende bijstandsgerechtigden: veel beperkingen

De uitstroom stagneert, omdat de groep die in de bijstand 'overblijft' een grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft door psychische of lichamelijke belemmeringen of is statushouder en heeft geen aantoonbare diploma's. Ook simpele laaggeschoolde arbeid wordt ingewikkelder door automatisering. Waar thuiszorgmedewerkers voorheen alleen hoefden schoon te maken, moeten ze nu ook digitaal administratie bijwerken en hun rooster via een app bekijken. De digitalisering en certificering schrikt een deel van de medewerkers af. Deze groep heeft veel en intensieve begeleiding nodig om aan het werk te komen. Werkgevers komen ook via andere kanalen nauwelijks aan geschikte kandidaten. Dit geldt voornamelijk voor de glas- en tuinbouw, de thuiszorg en de installatiebranche. De gemeente moet meer inzetten op scholing en educatie om uitstroom te realiseren en zelfredzaamheid te bevorderen.

Resultaat van de evaluatie van beleid

Het onder één dak en één aansturing brengen van de disciplines WSP en Re-integratie geeft betere kansen om uit te groeien tot een volwaardige speler op de arbeidsmarkt. De afdeling leerwerkbedrijf heeft als taak om de transformatie opgave te realiseren om de doelgroep met een WSW-indicatie meer te ontwikkelen richting (reguliere) arbeidsmarkt en tevens de (voormalige sociale) werkvoorziening marktgericht te maken. Hierbij hoort ook een vergaande samenwerking met bedrijven. Het werkbedrijf Rijnvicus biedt de ondernemer een compleet pakket aan diensten: uitbesteding van productiewerkzaamheden, detachering van medewerkers voor kortere of langere termijn, opleiden en voorbereiden van potentiële werknemers, selectie van geschikte kandidaten voor een vast dienstverband en deskundig advies als het gaat om MVO, SROI en de verschillende ondersteunende faciliteiten voor werkgevers die kandidaten uit bepaalde doelgroepen in dienst nemen.

1.2 Doel

Het doel van deze notitie is de raad informeren over de ontwikkelingen rondom de Participatiewet (Werk en Inkomen) en de maatregelen (intern en extern) die zijn genomen om de tekorten op het Rijksbudget te beperken. De informatie is voor de raad van belang om een oordeel te vormen over de uitvoering van de Participatiewet.

Na de afsluiting van de gemeentelijke jaarrekening is duidelijk dat we weer een tekort hebben op de Rijksvergoeding BUIG (bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten) oftewel de bijstandsuitkeringen van € 768.931. Het college kan een aanvraag indienen bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet voor de vangnetuitkering 2017. De vangnetuitkering biedt een compensatie van € 493.091, maar dan moet wel aan een

aantal voorwaarden voldaan zijn. Eén van de voorwaarden is dat de raad verklaart dat het college maatregelen heeft getroffen om tot een tekortreductie te komen. Bij de vangnetuitkering 2015 en 2016 was deze instemmingsvereiste er nog niet en was het voldoende om de raad te informeren. De instemming van de raad heeft uitsluitend betrekking op de juistheid van de verklaring en heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de raad over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Dit houdt in dat de raad het niet inhoudelijk eens hoeft te zijn met de door het college getroffen maatregelen.

1.3 Beoogd effect

Een succesvolle aanvraag Vangnetuitkering 2017.

1.4 Prognose tekort budget BUIG en berekening vangnetuitkering

Het bijstandsbestand is in 2017 nagenoeg gelijk gebleven op 278 uitkeringen. De kosten hiervoor bedragen € 3.985.398. Wij verwachten hieraan gerelateerde inkomsten uit terugvordering tot € 64.011. De totale uitgave voor BUIG bedraagt dan € 3.921.387. De rijksbijdrage bedraagt € 3.152.456. Het tekort zal dan € 768.931 bedragen. De vangnetuitkering biedt een compensatie van € 493.091 Zie onderstaande berekening:

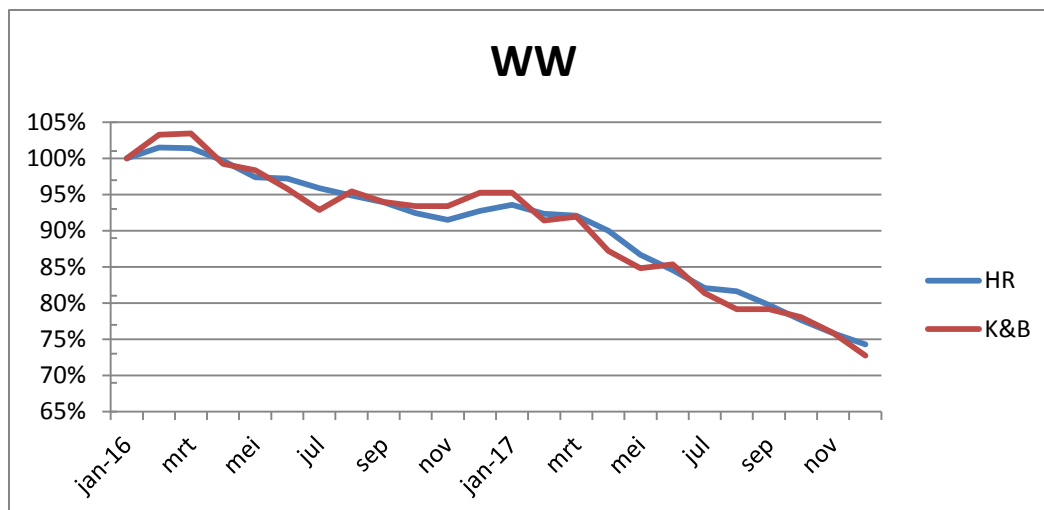
BUIG Rijksvergoeding		€ 3.152.456
Uitgaven 2017		€ 3.921.387
Tekort (-/-) of overschot		€ -768.931
Overschrijding uitgaven tov Rijksvergoeding		-24,4%
Eigen aandeel in het tekort		€ 275.840
Resteert		€ 493.091
Compensatie 5% en 12,5% (= 50%)	€ 236.434	€ 118.217
Compensatie > 12,5%	€ 374.874	<u>€ 374.874</u>
Totaal compensatie vangnetuitkering		€ 493.091

2. Ontwikkelingen WW Kaag en Braassem en regio

2.1 2017, het herstel van de arbeidsmarkt zet door

Als we referentiepunt 'januari 2016' op '100' zetten dan zien we dat de WW in februari en maart 2016 piekt in Kaag en Braassem, anders dan in de arbeidsmarktregio Holland Rijnland waar op dat moment al een daling ingezet was. De daling is rond de zomer van 2016 ook in Kaag en Braassem ingetreden. Dat bevestigt de laat-cyclische economie van Kaag en Braassem. Een jaar later, in februari/maart van 2017 duiken de WW-cijfers van Kaag en Braassem zelfs onder die van Holland Rijnland. Het percentage WW'ers in Kaag en Braassem daalt dan sneller dan het totaal van Holland Rijnland.

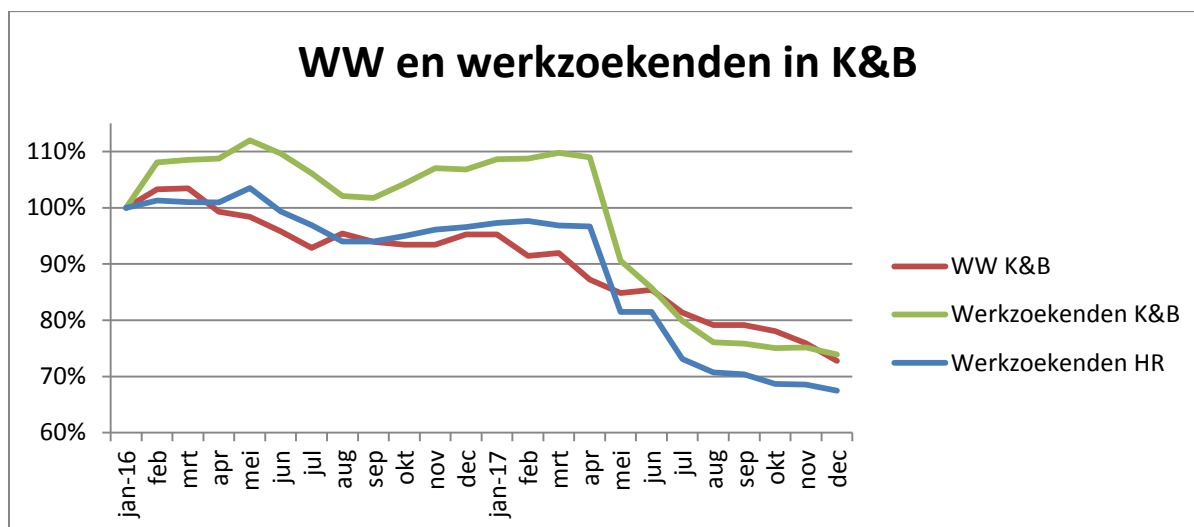
Dit blijkt ook uit de instroom vanuit de WW. In 2016 zijn 13 inwoners na einddatum WW ingestroomd in de bijstand. In 2017 daalde dat aantal tot 6. Daarmee kunnen we concluderen dat de instroom vanuit de WW laag is. De gemiddelde leeftijd van de bijstandsgerechtigde met instroomreden 'einde WW' is 40.

Grafiek 1: het percentage WW'ers in Holland Rijnland en Kaag en Braassem

2.2 Oplopende aantallen werkzoekenden

Ondanks de gestaag dalende WW en de stijging van het aantal openstaande vacatures neemt het aantal werkzoekenden toe. Dit komt omdat mensen óf uit de WW stromen richting werk óf uitstromen door 'einde termijn WW'. Instroom in de bijstand vindt alleen plaats ná 'einde termijn WW' als er geen werkende partner is of geen eigen vermogen. Dit veroorzaakt het hoge aantal werkzoekenden. De regio Holland Rijnland laat eenzelfde trend zien.

Grafiek 2: het percentage WW'ers en werkzoekenden

2.3 Onvervulde vacatures: spanning op de arbeidsmarkt

Het aantal vacatures dat niet vervuld kan worden loopt snel op, zie laatste kolom van onderstaande tabel. Niet vervulde vacatures tegenover een groot aantal werkzoekenden betekent een mismatch op de arbeidsmarkt.

Niet werkende werkzoekenden	Holland Rijnland		Kaag en Braassem		Aantal openstaande vacatures in HR	
Januari 2016	22.566	100%	869	100%	1.658	100%
December 2017	15.222	-23,0%	642	-26%	5.345	+322%

Tabel 3: aantal ingeschreven inwoners bij UWV als werkzoekend (Bron: werk.nl) en aantal openstaande vacatures

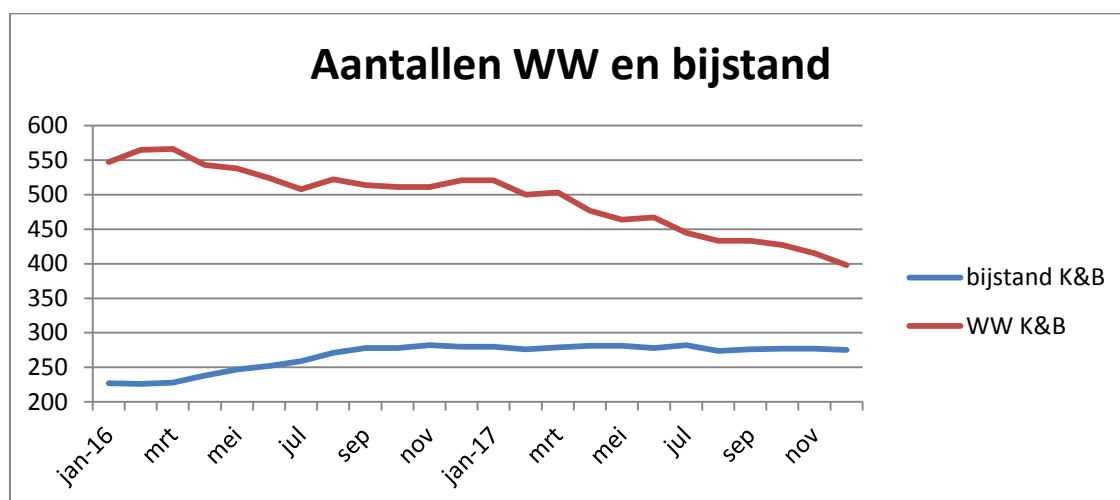
Conclusie ontwikkelingen WW:

De WW is met 30% gedaald, het herstel van de arbeidsmarkt verloopt goed. Het aantal vacatures loopt ook snel op. De instroom in de bijstand vanuit 'einde termijn WW' is gedaald tot 6 inwoners in Kaag en Braassem in 2017.

3. Inkomensondersteuning

3.1 Instroom in bijstand neemt af, maar uitstroom ook

Het aantal bijstandsgerechtigden is sinds januari 2016 aanzienlijk gestegen, wat zichtbaar is in de volgende grafiek en blijft sinds augustus 2016 redelijk gelijkmatig. Werkzoekenden in de WW hebben een kortere afstand tot de arbeidsmarkt hebben én WW maar tijdelijk is, stromen meer mensen in in de bijstand. De hoge instroom van 2016 (121) is gestagneerd en neemt af tot 87 in 2017. Helaas geldt dit ook voor de uitstroom (80), waardoor het aantal bijstandsuitkeringen stabiel blijft rond de 277. Kaag en Braassem ontvangt voor 220 BUIG-uitkeringen een Rijksbijdrage. Een aanvraag vangnetuitkering zal ook voor 2017 worden ingediend.

Grafiek 5: het percentage WW'ers en bijstandsuitkeringen

In 2017 zijn er 120 aanvragen ingediend en 88 uitkeringen toegekend. Er zijn 87 uitkeringen beëindigd.

	Eind 2014	Eind 2015	Eind 2016	Eind 2017
WWB	176	202	241	249
IOAW	14	21	30	24
IOAZ	3	3	2	0
BBZ	0	1	3	4
Totaal BUIG	193	227	276	277

Tabel 6: uitsplitsing BUIG-uitkeringen

3.3 Instroomredenen

De belangrijkste instroomreden is nog steeds statushouders, maar nu gevolgd door einde ander inkomen en einde arbeid in loondienst.

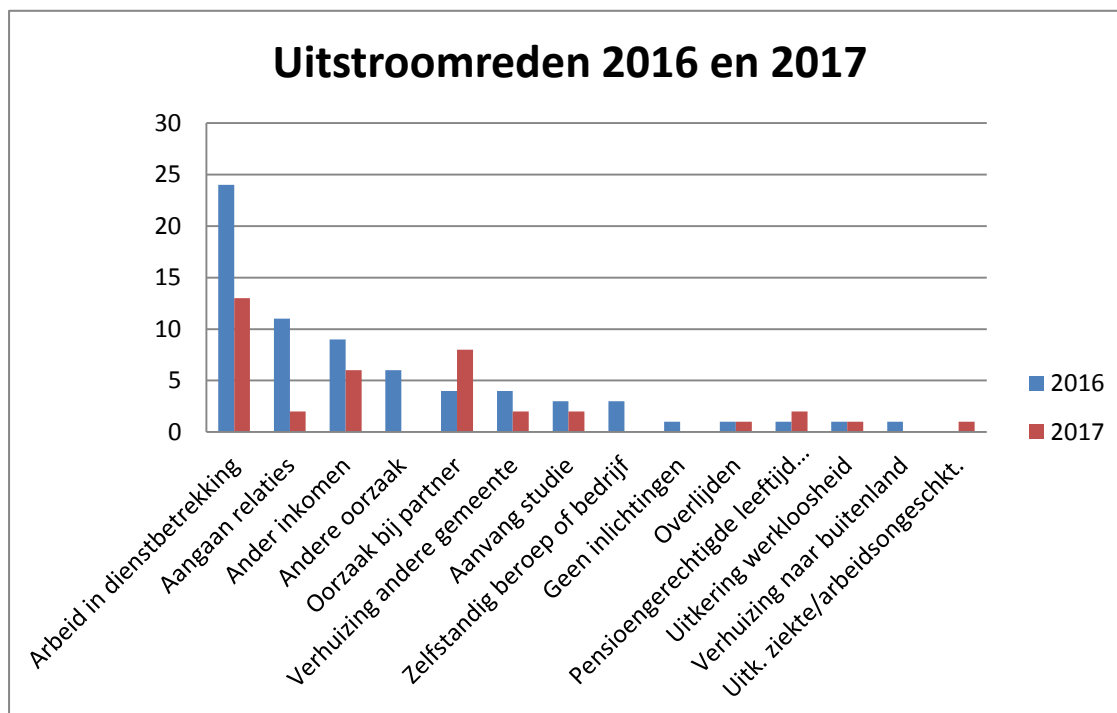
Instroomredenen 2017	
Statushouder	18
Einde uitkering werkloosheid (WW)	6
Einde arbeid in loondienst	12
Einde ander inkomen	16
Einde huwelijk/relatie	2
Einde uitkering ziekte/arbeidsong.(ZW/WIA)	4
Einde zelfstandig beroep of bedrijf	3

Schema 7: Top 7 instroomredenen

De trend van de hoge instroom neemt af. De instroom van statushouders betrof vooral nareizigers. Dat heeft geen gevolgen voor het aantal nieuwe uitkeringen, alleen voor de hoogte van de uitkeringen. In 2017 zijn er in totaal 18 nieuwe uitkeringen aan statushouders verstrekt, waaronder ook meerderjarige kinderen. Wel zien we de gevolgen van de korte contracten, werkenden hebben door de korte contracten nauwelijks WW-rechten opgebouwd en vallen vrijwel direct in de bijstand terug, 12 in totaal. 6 inwoners stromen in de bijstand door einde WW. Gezien de afname van het aantal nieuwe statushouders en de aantrekkende arbeidsmarkt verwachten wij dat de instroom afneemt.

3.6 Uitstroomredenen

Zowel in 2016 als in 2017 is het krijgen van werk de belangrijkste reden van uitstroom, het aangaan van een relatie of de partner vindt betaald werk.

3.5 Kenmerken bijstandsbestand Kaag en Braassem

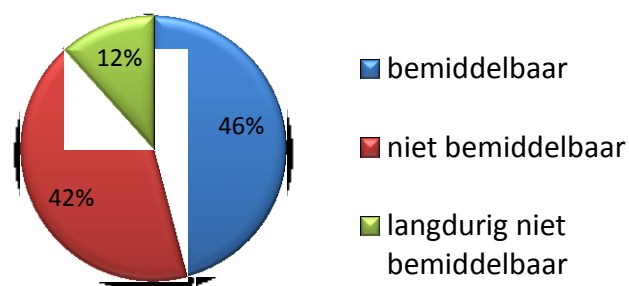
Het totale bijstandsbestand van Kaag en Braassem bedraagt 277 uitkeringen en 341 mensen (inclusief partners gehuwden of samenwonenden). De grootste groep (219) zit korter dan 2 jaar in de bijstand. Het aantal langdurig bijstandsgerechtigden bedraagt 122.

Van het totale bijstandsbestand van Kaag en Braassem worden 146 mensen als bemiddelbaar gezien, 135 als tijdelijk niet bemiddelbaar en 37 als langdurig niet bemiddelbaar (geen arbeidsvermogen). De groepen niet bemiddelbaar en tijdelijk niet bemiddelbaar is in 2016 en 2017 het grootste. (Van 23 uitkeringsgerechtigden zijn nog geen gegevens beschikbaar.)

Het 'ken uw klant-principe' wordt steeds verder uitgewerkt en de kenmerken voor alle bijstandsgerechtigden worden steeds

uitgebreider geregistreerd. 88 cliënten van Kaag en Braassem hebben geen belemmeringen om de arbeidsmarkt op te gaan. 90 cliënten hebben lichamelijke belemmeringen waarvan er 26 ook psychische belemmeringen hebben. Onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal hoeft geen belemmering te zijn voor de arbeidsmarkt, dat is verschillend per branche. Veel van die cliënten zitten nog in een inburgeringstraject. Het hebben van een lichamelijke of psychische belemmering is geen reden om niet bemiddelbaar te zijn. Dit is juist de kracht van de Participatiewet: Meedoen naar vermogen.

Bemiddelbare en niet bemiddelbare inwoners

Belemmeringen voor de arbeidsmarkt	Aantal cliënten
Geen belemmeringen	88
Lichamelijke belemmeringen	90
Psychische belemmeringen	79
Onvoldoende Nederlandse taal	98
Taaltest afnemen	12
Laaggeletterd	4

Schema 8: Belemmeringen bijstandsgerechtigden, een cliënt kan meerdere belemmeringen hebben

We komen op een kentering in de arbeidsmarkt en het bijstandsbestand. Goed geschikte, makkelijk plaatsbare kandidaten zijn inmiddels uitgestroomd, het overige deel is lastiger te plaatsen. De roep om werknemers is in sommige branches groot: installatietechniek, ICT en zorg. Ook statushouders moeten de kans krijgen om zich te scholen. Dit is de enige manier om de spanning op de arbeidsmarkt te verlichten.

Conclusie inkomensondersteuning:

De uitstroom stagneert. De groep die in de bijstand 'overblijft' heeft een grotere afstand tot de arbeidsmarkt door psychische of lichamelijke belemmeringen of is statushouder en heeft geen aantoonbare diploma's. Deze groep heeft veel en intensieve begeleiding nodig om aan het werk te komen. De gemeente moet meer inzetten op scholing en educatie om uitstroom te realiseren / zelfredzaamheid te bevorderen.

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

4. Evaluatie van beleid

4.1 Resultaten van de uitvoering van het uitgevoerde beleid

In 2015, het jaar van de start van de Participatiewet hebben we gemonitord hoe het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering zich ontwikkelde, ook ten opzichte van de regio. De nulmeting was het jaar 2013. In onderstaand schema is zichtbaar wat de resultaten van eind 2017 waren ten opzichte van de nulmeting van 2013. We zien een procentueel gezien een lichte toename van het aantal uitkeringen. Maar gezien de grote externe ontwikkelingen kunnen we concluderen dat de inspanningen gepleegd door re-integratie, effectief gebleken zijn.

<i>Beoogd resultaat inkomen</i>	<i>Nulmeting in 2013</i>	<i>Eind 2017</i>	<i>Resultaat Eind Q4</i>	<i>Toelichting</i>
Het percentage huishoudens met een uitkering neemt niet toe	1,3%	2,5%	Toename	Het aantal huishoudens met een uitkering is in het tweede half jaar 2017 gelijk gebleven tov Q4 2016 en bedraagt 2,5% tov alle huishoudens.
Het percentage jongeren tot 27 jaar met een bijstandsuitkering neemt niet toe	13,3%	13,4%	Toename	Het percentage jongeren tov het totale uitkerings-bestand is 13,4% tov alle uitkeringen en dat is nagenoeg gelijk aan de nulmeting van 2013.
Het percentage uitkeringen korter dan een jaar neemt toe	28,6%	24,5%	Afname	Het percentage uitkeringen < 1 jaar bedraagt 24,5% en neemt nog steeds af tov Q4 2016. Dat zet een dalende trendlijn in.
De gemiddelde prijs per uitkering neemt niet toe	€ 14.914	€ 14.343	Afname	De prijs van een gemiddelde uitkering is afgenomen tot €14.343, maar gestegen tov Q4 2016.
De werkloosheid neemt af (regio)	20.813	15.463	Afname	De stand van eind nov 2017 bedraagt: 15.463.

Schema 9: Eind 2017 tov 2013

4.2 Samenwerking met externe organisaties

Omdat de gemeente Kaag en Braassem ook voor 2015 en 2016 een vangnetuitkering heeft ontvangen, moeten we zowel interne als externe maatregelen hebben getroffen om te komen tot verdere tekortreductie. Onder externe maatregelen bedoelt de commissie Vangnetregeling onder andere dat er advies van een adviesbureau is ingewonnen of maatregelen die naar aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Deze voorwaarde is nieuw ten opzichte van eerdere jaren, maar we voldoen aan deze voorwaarde door de inzet in de afgelopen periode van de onderstaande externe organisaties, die het college geconsulteerd heeft in de afgelopen jaren:

1. 2014 Berenschot;
2. 2015 Randstad;
3. 2016 AEF;
4. 2016 Friso van Abbema Advies;
5. 2016 Iroko.

De specificatie van de maatregelen is uitgewerkt in bijlage I:

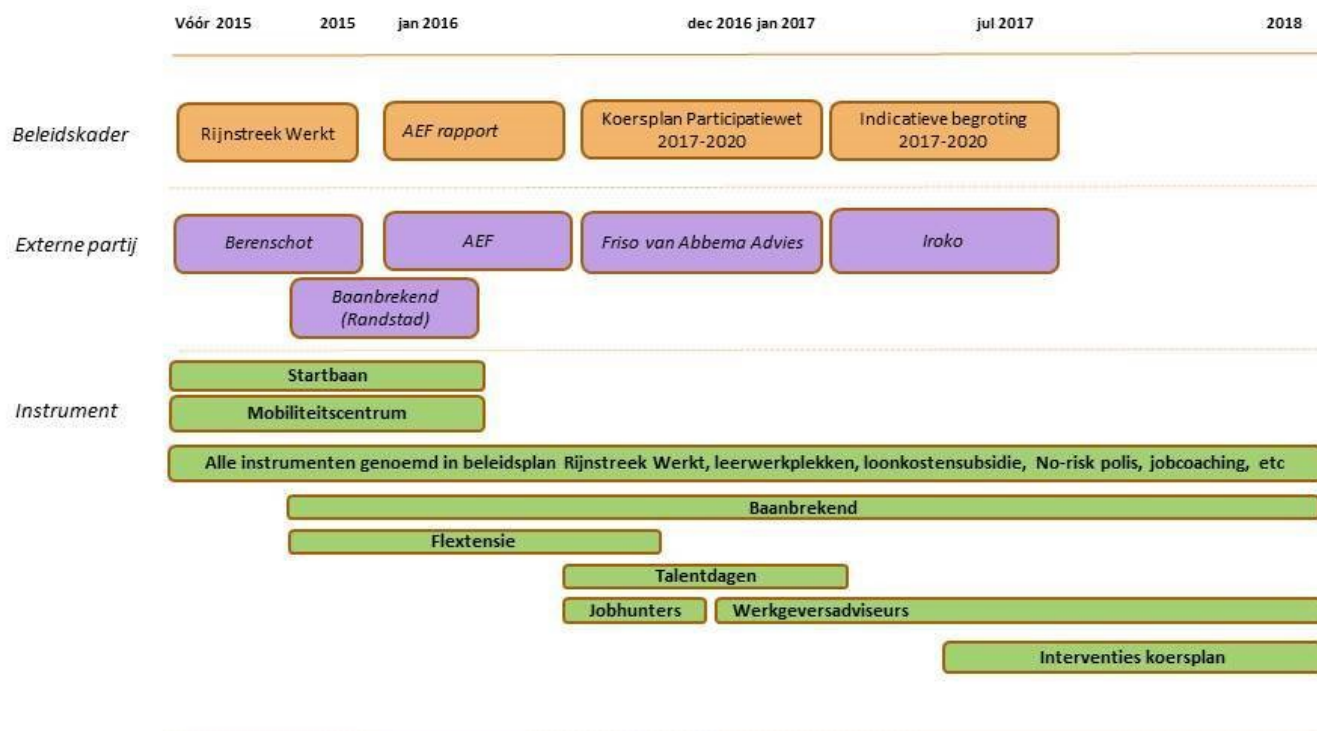
Friso van Abbema Advies

Andersson Elffers Felix

Tijdslijn ontwikkeling Werk en Inkomen

Alphen aan den Rijn

Kaag en Braassem

nieuwkoop

Conclusie evaluatie van beleid:

Alle aanbevelingen van het AEF-rapport zijn overgenomen en uitgevoerd. Het onder één dak en één aansturing brengen van de disciplines WSP en Re-integratie geeft betere kansen om uit te groeien tot een volwaardige speler op de arbeidsmarkt. De afdeling leerwerkbedrijf heeft als taak om de transformatie opgave te realiseren om de doelgroep met een WSW-indicatie meer te ontwikkelen richting (reguliere) arbeidsmarkt en tevens de (voormalige sociale) werkvoorziening marktgericht te maken. Hierbij hoort ook een vergaande samenwerking met bedrijven. Het werkbedrijf Rijnvicus biedt de ondernemer een compleet pakket aan diensten: uitbesteding van productiewerkzaamheden, detachering van medewerkers voor kortere of langere termijn, opleiden en voorbereiden van potentiële werknemers, selectie van geschikte kandidaten voor een vast dienstverband en deskundig advies als het gaat om MVO, SROI en de verschillende ondersteunende faciliteiten voor werkgevers die kandidaten uit bepaalde doelgroepen in dienst nemen.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

5. De verwachtingen voor 2018

5.1 Sturing en verantwoording op effecten

In de nieuwe situatie treedt de gemeente Alphen aan den Rijn op als centrumgemeente en de gemeente Kaag en Braassem als gastgemeente. Daarbij zijn contractueel prestatie-indicatoren afgesproken die de voortgang monitoren.

Er is geen monitoring per beleidsinterventie, omdat niet de laatste beleidsinterventie het doorslaggevende instrument is voor een succesvolle duurzame uitstroom, maar vaak een reeks aan instrumenten. Zeker ook omdat het 'achtergebleven' bijstandsbestand veel belemmering heeft, is maatwerk noodzakelijk. Het bieden van kinderopvang in combinatie met scholing en een leerwerktraject is een voorbeeld van zo'n reeks aan instrumenten die tot uitstroom leiden, maar het één niet zonder het ander. Daarom is het niet duidelijk welk instrument welk effect bereikt. Het sleutelwoord is waarschijnlijk 'aandacht en intensieve begeleiding'.

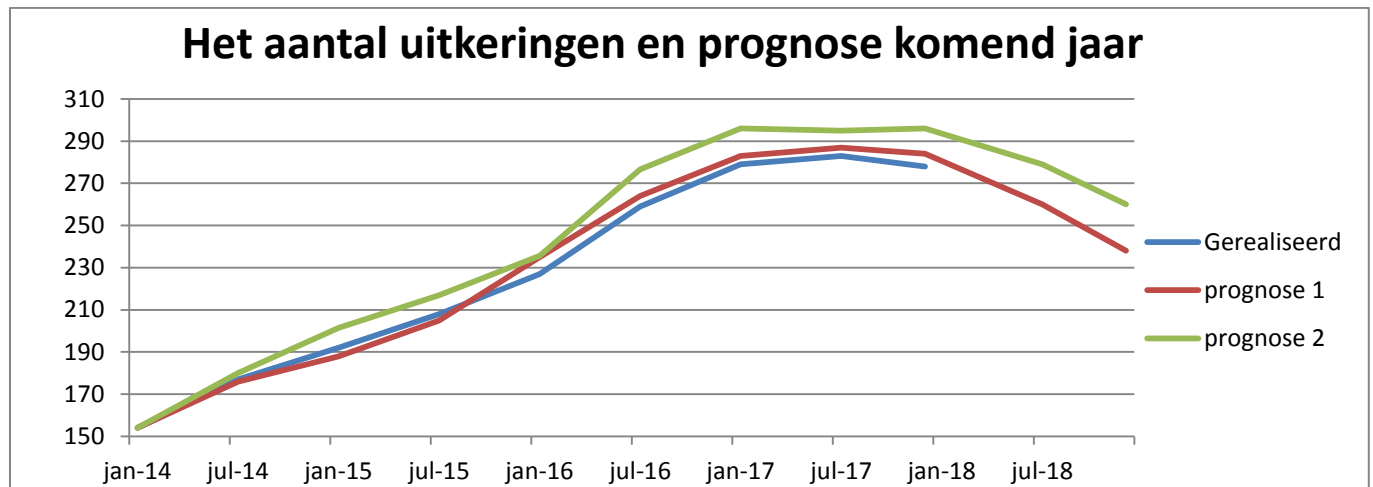
In Kaag en Braassem sturen wij daarom niet op resultaten, maar willen we effecten zien van het uitgevoerde beleid. Het effect wat Kaag en Braassem wil bereiken is dat:

1. het bijstandsbestand slechts bestaat uit inwoners die langer dan twee jaar een uitkering hebben en die geen arbeidsvermogen hebben.
2. iedere inwoner met arbeidsvermogen doet mee door:
 - betaald werk, de inwoner is niet (of nauwelijks) afhankelijk van een uitkering.
 - vrijwilligerswerk wanneer betaald regulier (nog) niet mogelijk is.

De verwachting is dat door de werkwijze van werkbedrijf Rijnvicus op termijn leiden tot 17 inwoners meer uit de uitkering ten opzichte van de situatie voor de invoering van beleidsinterventies, vier inwoners met een Wsw-indicatie extra in detachering en 30 inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk ten opzichte van de situatie zonder effectuering van de beleidsinterventies genoemd bij 4.3.

Buiten de getroffen maatregelen door het college is het aantrekken van de arbeidsmarkt de belangrijkste oorzaak waardoor meer werkzoekenden aan de slag kunnen. En dat ligt buiten de invloedssfeer van een lokaal college. Als we de huidige trend van de aantrekkende

arbeidsmarkt doortrekken dan verwachten wij dat het aantal uitkeringen in 2018 zal dalen tot ongeveer 240 - 260.

Grafiek 8: Aantal uitkeringen en prognose

5.2 Financiële vooruitblik naar 2018 en verder

Volgens onze prognose daalt het bijstandsbestand in 2018 in een marge van 240 tot 260 uitkeringen. De kosten hiervoor liggen tussen de € 3,4 miljoen en 3,7 miljoen..

Het financiële verdeelmodel voor de BUIG-uitkering is veranderd. Vooralsnog pakt het nieuwe verdeelmodel gunstig uit voor Kaag en Braassem. De directe koppeling tussen de aantallen en de inkomsten wordt losgelaten. Dit heeft tot gevolg dat eventuele overschotten vanaf 2018 vrij besteedbaar zijn. Dit zorgt voor een stimulerende prikkel om mensen zo snel mogelijk uit de bijstand te helpen. Immers, deze besparing op de uitgaven wordt nu niet meer gekort op de inkomsten.

De rijksvergoeding BUIG 2018 voor Kaag en Braassem is voorlopig vastgesteld op € 3.603.001, dit is een verhoging van € 450.545 ten opzichte van het definitieve budget 2017 en nagenoeg gelijk aan de huidige aanvraag vangnetuitkering. Als de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de beleidsinterventies in 2018 gunstig uitvallen zou dat kunnen betekenen dat Kaag en Braassem voor het eerst sinds 2014 geen beroep meer hoeft te doen op een vangnetuitkering 2018.

Bijlage I, uitvoering van de beleidsplannen

2015, Beleidsplan “Rijnstreek Werkt” van start

In 2015, het jaar van de start van de Participatiewet heeft de raad Beleidsplan “Rijnstreek Werkt” vastgesteld met instrumenten voor arbeidsinschakeling. Organisatieadviesbureau *Berenschot* heeft een analyse gemaakt over de afdelingen re-integratie en de WSW vóór de Participatiewet en de gemeenten geadviseerd hoe om te gaan met de beperkte middelen van de Participatiewet en de nieuw te verwachten doelgroepen. Conform dit beleidsplan werd gemonitord hoe het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering zich ontwikkelde, ook ten opzichte van de regio. De nulmeting was het jaar 2013, zie de resultaten bij C. “Beoogde effect van de genoemde maatregelen” van dit uitvoering van dit beleidsplan.

De ingezette instrumenten waren:

- Startbaan, als een soort ‘wasstraat’ waar iedere uitkeringsgerechtigde door heen ging en werd bijgespijkerd waar nodig;
- de leerwerkplekken bij de SWA die in samenwerking met het mobiliteitscentrum mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt werknemersvaardigheden bijbrachten;
- Het team re-integratie heeft de externe hulp van Baanbrekend (*Randstad*) en Flexensie ingezet om meer mensen richting betaald werk te krijgen;
- De talentdagen zijn van start gegaan en aangevuld met jobhunters om vacatures en werkzoekende inwoners bij elkaar te brengen.

Eind 2015 bleken de cijfers van de sociale werkvoorziening Alphen aan den Rijn (SWA) dusdanige tekorten te vertonen dat de colleges van de drie Rijnstreekgemeenten Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Kaag en Braassem onderzoeksbureau *Andersson Elffers Felix* (AEF) hebben gevraagd om een analyse over deze tekorten te maken en de bedrijfsvoering door te lichten.

2016, de vaststelling van het Koersplan 2017 - 2020

Onderzoeksbureau AEF heeft in opdracht van de drie Rijnstreekgemeenten een rapport opgesteld met hierin een groot aantal aanbevelingen. De belangrijkste aanbeveling was om de doelgroep van de Participatiewet onder één uitvoeringsorganisatie te laten vallen in plaats van de twee zoals de huidige situatie was. Daarop hebben de drie Rijnstreekgemeenten *Friso van Abbema Advies* ingehuurd om dit transformatie traject in te zetten. Het Koersplan 2017 -2020 is opgesteld met hierin een integrale aanpak, sturing en samenwerking voor de gehele doelgroep van de Participatiewet. De uitwerking van het Koersplan resulteerde in een uitvoeringsplan waarbij het Serviceplein (de oude re-integratie) en de sociale werkvoorziening samengevoegd moesten worden tot één integrale uitvoeringsorganisatie.

Bij het Werkgeversservicepunt Rijnstreek worden ook twee werkgeversadviseurs ingezet als relatiebeheerder voor werkgevers. De ESF middelen uit de Europese Subsidiefondsen worden ingezet voor extra capaciteit bij re-integratieconsulenten. Het Kernteam van Kaag en Braassem werkt nauw samen met het Serviceplein waar zorgcliënten ook problemen hebben op het gebied van geen werk of te weinig inkomen cq schuldenproblematiek. De re-integratie instrumenten die vanuit beleidsplan “Rijnstreek Werkt” ingezet zijn worden in 2016 geëvalueerd door consultancybureau *Iroko*. Goede re-integratie instrumenten worden geïntensiveerd en nieuwe beleidsinterventies toegevoegd.

2017, start met de uitvoering van het Koersplan

De opgave vanuit het Koersplan was tweeledig: de organisatie en werkwijzen moesten veranderen. De sociale werkvoorziening Alphen aan den Rijn en het Serviceplein moesten integreren tot één werkbedrijf, dat samenwerkt met het bedrijfsleven. Dit is in 2017 uitgewerkt tot werkbedrijf Rijnvicus.

De werkwijzen zijn gericht op instroombeperking (streng aan de poort) tot handhaving en het bevorderen van de beweging van binnen naar buiten is onze maatschappelijke opgave: meer mensen aan het werk bij reguliere werkgevers. De volgende speerpunten zijn voor de uitvoering benoemd:

1. sterke werkgeversbenadering
 - ontzorgen en samenwerken werkgevers;
 - SROI (Social Return on Investment);
 - partnership/SIB/vakopleidingen.Deze activiteiten zullen worden belegd bij het Werkgevers Servicepunt (WSP) (onderdeel van arbeidsparticipatie) van het Werkbedrijf.
 2. De werksoorten binnen het werkbedrijf zijn een opstap en geen doel op zich:
 - optimalisatie werksoorten/leeromgeving;
 - simulatie omgeving inrichten in leer-werkbedrijf.Deze activiteiten zullen worden belegd bij het leer-werkbedrijf.
 3. Activeren door intensiveren:
 - intake, diagnose, handhaving;
 - tijdelijke plaatsing Werkbedrijf (ontwikkeling werknemersvaardigheden);
 - Inzet loonkostensubsidie voor hele doelgroep.(loonwaarde benutten op weg naar betaald werk in maatwerkaanpak)
 4. Integrale uitvoering doelgroep P-wet (SP en Werkbedrijf in één werkproces)
 5. Beleidsinterventies (van projectmatige aanpak naar structurele aanpak)
- Deze activiteiten zullen onderdeel zijn van de uitvoering van 'arbeidsparticipatie'.

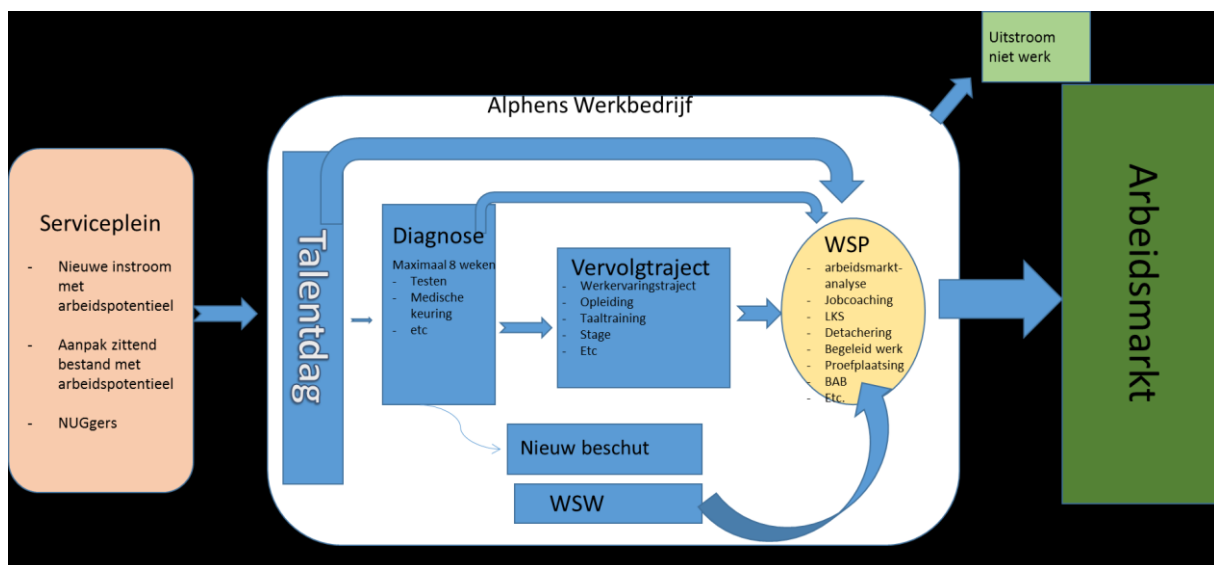
Schema 9: Speerpunten gericht op uitstroom

Vijf beleidsinterventies uit het Koersplan zijn na het tweede kwartaal in 2017 van start gegaan:

1. de groep zittend bestand is opgeroepen en geactiveerd;
2. meer frequent en intensieve persoonlijke gesprekken;
3. het werkbedrijf biedt zelf tijdelijk contracten aan mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt;
4. voor werkzoekenden met een lange afstand tot de arbeidsmarkt die niet in het doelgroepenregister staan is tijdelijke loonkostensubsidie toegestaan bij plaatsing bij reguliere werkgevers ;
5. meer WSW-medewerkers detacheren dan nu het geval is.

Van intake naar werk

Naast de kandidaten/werknemers die al binnen het Werkbedrijf aan de slag zijn is er jaarlijks een instroom vanuit Serviceplein-inkomen, UWV en onderwijs. Het primaire proces is erop gericht om kandidaten zo snel mogelijk naar de arbeidsmarkt te leiden. Voor de intake zijn diverse instrumenten beschikbaar. Voor de meeste kandidaten is de Talentdag geschikt. In de Talentdag wordt via een korte training de klant meer in beeld gebracht en op weg naar werk geholpen. Na de Talentdag volgt een diagnose- en/of vervolgtraject. Kandidaten binnen het vervolgtraject volgen beroepsgerichte opleidingen, taaltrainingen, stages of worden ingezet op leer-werktrajecten. Nadat is gebleken dat een kandidaat gereed is voor bemiddeling naar (beschut) werk zal de kandidaat via het Werkgevers Servicepunt worden geplaatst. Vervolgens kunnen de instrumenten voor het ontzorgen van de werkgever worden ingezet om een duurzame uitstroom te realiseren.

Schema 10: Van intake tot werk

Statushouders

Zodra voor statushouders inwoner is in de gemeente, is de statushouder zelf verantwoordelijk om in te burgeren en taalles te nemen. De gemeente speelt hierin geen rol. Ook volgen de statushouders het participatieverklaringstraject dat per gemeente een andere inhoud heeft. Het is belangrijk om de taalles en inburgering met het component 'werk' te versterken om statushouders nog beter te ondersteunen bij de inburgering. Dit kan met vrijwilligerswerk of het verrichten van werkzaamheden in het Werkbedrijf. In duale trajecten oefenen zij hun taal nog meer door tijdens het werk Nederlands te praten. Ook maken zij dan kennis met de Nederlandse gewoonten op de werkvloer. Dit is een belangrijke basis om naar regulier werk door te kunnen stromen. Het Werkbedrijf gaat deze ondersteuning aanbieden als onderdeel van, of aansluitend op, het participatieverklaringstraject. Het is belangrijk dat de taallessen, het participatieverklaringstraject en het verrichten van (vrijwilligers)werk goed

op elkaar worden afgestemd. Alle statushouders die (op termijn) kunnen werken, gaan naar het Werkbedrijf.

SROI

De mogelijkheden die SROI biedt wordt intensiever en voor een bredere doelgroep ingezet. De werkgever wordt beter begeleid en kan zijn creatieve oplossing inbrengen voor een hoger maatschappelijk rendement. De SROI oplossingen in Kaag en Braassem bevatten een percentage van de loonsom die vaak niet hoger komt dan € 5.000. Voor dit bedrag is het niet mogelijk dat inwoners uitstromen uit de bijstand. Daarom zetten wij in op het snijvlak van de Participatiewet en WMO, de doelgroep die gaat ontwikkelen richting betaald werk. De hoeveelheid kleine SROI projecten leiden tot nu toe tot een bevredigend resultaat door aangeboden scholingstrajecten.

Samenwerken met private partijen

Het werkbedrijf Rijnvicus houdt voorsnog de samenwerking met Baanbrekend (Randstad). Andere samenwerkingsverbanden zoals Social Impact Bonds behoren ook tot de mogelijkheden waarin de gemeente investeert om maatschappelijk rendement te behalen. Hiertoe is een marktverkenning uitgevoerd in 2017. De gemeente omarmt het principe van de bredere gedachte achter de SIB's, namelijk die van een maatschappelijke trend richting meer ondernemerschap met maatschappelijke impact. Wanneer in de gemeente vanuit de markt een dergelijk concreet initiatief ontstaat, zullen wij bekijken hoe we dat kunnen faciliteren.

Preventieve inzet voor beperken instroom

Het Werkbedrijf werkt intensief samen met landelijk en regionaal UWV Werkbedrijf. Voor alle inwoners van de Rijnstreek die voor het eerst in de WW (Werkloosheidswet) komen, verzorgen UWV en het Serviceplein een voorlichtingsbijeenkomst. In deze bijeenkomst wordt de arbeidsparticipatie van UWV, het Serviceplein (o.a. de financiële check i.v.m. terugval inkomen) en de gemeentelijke samenwerkingspartners (zoals Kernteam, Tom in de buurt en Driemaster) toegelicht en aangeboden. De doelstelling is om direct bij aanvang van de WW te ondersteunen bij sociale of financiële problematiek om de weg naar werk vrij te houden/maken. Alle WW'ers met minder dan 50% kans op werk binnen een jaar worden door de medewerkers van UWV op de locatie van het Serviceplein gesproken. Dit omdat deze groep mogelijk ook de ondersteuning van de gemeente nodig heeft. Met het UWV wordt besproken hoe het Werkbedrijf en UWV kunnen samenwerken om werkzoekenden die de maximale uitkeringsduur gaan bereiken en mogelijk in de bijstand terechtkomen, al eerder gezamenlijk te begeleiden. Dit voorkomt instroom in de bijstand.

Handhaving

Aan inwoners worden de rechten en plichten van de werkzoekende én die van de gemeente duidelijk gecommuniceerd. Indien de gemaakte afspraken niet worden nagekomen, vindt er onderzoek en handhaving plaats. De handhaving is een samenwerking tussen het Serviceplein en het Werkbedrijf. Bij het niet verschijnen tijdens het intakeproces vindt er een huisbezoek plaats door Serviceplein Controle en Handhaving en wordt een hersteltermijn opgelegd. Bij het vervolgens weer niet verschijnen wordt er via hoor en wederhoor bij verwijtbaarheid een maatregel opgelegd. Ook gedurende de arbeidsparticipatie binnen het Werkbedrijf vindt er waar nodig handhaving plaats door het Werkbedrijf waarbij, indien van toepassing, het Serviceplein de maatregel op de uitkering financieel verwerkt. Ook werken het Serviceplein en het Werkbedrijf nauw met elkaar samen bij fraudesignalen; Serviceplein Controle en Handhaving pakt deze op.

Een beter digitaal klantvolgsysteem

Het werkbedrijf Rijnvicus maakt gebruik van de landelijke ICT-systemen die het UWV beschikbaar stelt, WBS en SONAR. Dit systeem stelt een adequater klantvolg-, CRM- en Matchingssysteem beschikbaar dan de gemeentelijke ICT-systemen. Deze waren specifiek voor uitkeringssystemen ontwikkeld en veel minder geschikt voor matching en volgen van cliënten.